

Miejsce
na naklejkę

dysleksja

MKL-R1 1P-091

**PRÓBNY EGZAMIN
MATURALNY
Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO
I KULTURY ANTYCZNEJ**

**STYCZEŃ
ROK 2009**

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 180 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 13 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
5. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów

*Część I – 20 pkt
Część II – 50 pkt
Część III – 30 pkt*

Życzymy powodzenia!

**Wypełnia zdający
przed rozpoczęciem pracy**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

CZĘŚĆ I – TEST LEKSYKALNO-GRAMATYCZNY**Zadanie 1. (5 pkt)**

Formom rzeczownika **frater, -tris** przyporządkuj formy zaimka **meus, -a, -um** w takim samym przypadku, liczbie i rodzaju. Wpisz we właściwe miejsce tabeli literę oznaczającą poprawną formę.

Zadanie	Formy frater, -tris	Litera oznaczająca poprawną formę
1.	frater	
2.	fratrem	
3.	fratres	
4.	fratri	
5.	fratrum	

	Zaimek meus, -a, -um
A.	mei
B.	meis
C.	meo
D.	meorum
E.	meum
F.	mi

Zadanie 2. (6 pkt)

Uzupełnij zdania poprawnymi formami. Zakreśl właściwy wariant odpowiedzi.

1. habitabat philosophus, qui divitias contemnebat.

- A. Corinthi
- B. Corintho
- C. Corinthum
- D. Corinthus

2. Leo a musculo rogatus vitam donavit.

- A. ea
- B. ei
- C. eis
- D. eum

3. Mos fuit in curiam cum filiis venire.

- A. senatore
- B. senatorem
- C. senatores
- D. senatoribus

4. Nihil est mihi solitudine.

- A. amicior
- B. amiciore
- C. amiciori
- D. amicius

5. Servi dominum familiae appellaverunt.

- A. pater
- B. patrem
- C. patres
- D. patrum

6. Timeo, ne publica pecunia male

- A. collocaretur
- B. collocata esset
- C. collocatur
- D. collocetur

Zadanie 3. (5 pkt)

Zdecyduj, czy zamieszczone niżej pary zdań wyrażają dokładnie tę samą treść (Verum), czy nie (Falsum). Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli literę "V" lub "F".

Nr	Zdania		Litera
1.	Rex in flumen intraturus erat.	Regi in flumen intrandum erat.	
2.	Milites aegrum ducem in tabernaculum transportaverunt.	Milites a rege in tabernaculum transportati sunt.	
3.	Regi strenuum remedium adhibendum erat.	Rex strenuum remedium adhibere debebat.	
4.	Medicus venit et regi dixit: "Remedium tibi porto".	Medicus venit et dixit regem remedium portare.	
5.	Tertio die rex sanitatem recepit, ut dicunt.	Tertio die rex sanitatem recepisse dicitur.	

Zadanie 4. (4 pkt)

Przyporządkuj polskim przymiotnikom pochodzenia łacińskiego (1.–4.) ich synonimy. Wpisz w miejsce kropek literę, oznaczającą poprawny synonim (A. – H.).

1. infernalny	A. całkowity, zupełny
2. kompletny	B. dochodowy, korzystny
3. perfidny	C. dwustronny
4. rustykalny	D. interesujący
	E. piekielny
	F. pokojowy
	G. przewrotny, podstępny
	H. wiejski, ludowy

CZĘŚĆ II – PRZEKŁAD TEKSTU**Zadanie 5. (50 pkt)**

Dokonaj przekładu na język polski jednego z dwóch zamieszczonych niżej fragmentów dzieł autorów klasycznych.

Tekst nr 1**C. Iulius Caesar, *Commentarii belli civilis*, III, 111.**

Achillas paucitatem militum Caesaris despiciens occupabat Alexandriam praeter eam oppidi partem, quam Caesar cum militibus tenebat, primo impetu domum eius irrumpere conatus. Sed Caesar dispositis per vias cohortibus impetum eius sustinuit. Eodemque tempore pugnatum est ad portum, ac longe maximam ea res attulit dimicationem. Simul enim diductis copiis, pluribus viis pugnabatur, et magna multitudine naves longas occupare hostes conabantur. Quarum erant L auxilio missae ad Pompeium proelioque in Thessalia facto domum redierant, quadriremes omnes et quinqueremes instructae omnibus rebus ad navigandum, praeter has XXII, quae praesidii causa Alexandriae esse consueverant. Quas si occupavissent, classe Caesari erepta portum ad mare totum in sua potestate haberent, commeatu auxiliisque Caesarem prohiberent. Itaque tanta est contentione actum, quanta agi debuit, cum illi celerem in ea re victoriam, hi salutem suam consistere viderent. Sed rem obtinuit Caesar omnesque eas naves et reliquas, quae erant in navalibus, incendit, quod tam late tueri parva manu non poterat, confestimque ad Pharum navibus milites exposuit.

Objaśnienia

Achillas, -ae; Achilles, dowódca wojsk egipskich, który walczył przeciw Cezarowi.

Pompeius, -i; Pompejusz.

Thessalia, -ae; Tesalia, kraina geograficzna w Grecji.

Pharus, -i; Faros, wyspa w pobliżu Aleksandrii.

Tekst nr 2**C. Plinius Caecilius Secundus, *Epistulae*, IV, 2.**

Regulus filium amisit hoc uno malo indignus, quod nescio an malum putet. Erat puer acris ingenii sed ambiguus. Hunc Regulus emancipavit, ut heres matris existeret; mancipatum foeda et insolita parentibus indulgentiae simulatione captabat. Amisum tamen luget insane. Habebat puer manulos multos, habebat canes maiores minoresque, habebat psittacos; omnes Regulus circa rogum trucidavit. Nec dolor erat ille, sed ostentatio doloris. Convenitur ad eum mira celebritate. Cuncti detestantur, oderunt et, quasi probent, quasi diligant, cursant, frequentant, utque breviter, quod sentio, enuntiem, in Regulo demerendo Regulum imitantur. Tenet se trans Tiberim in hortis, in quibus latissimum solum porticibus immensis, ripam statuis suis occupavit. Vexat igitur civitatem insaluberrimo tempore et, quod vexat, solacium putat. Dicit se velle ducere uxorem, hoc quoque sicut alia perverse. Audies brevi nuptias lugentis, nuptias senis; quorum alterum immaturum, alterum serum est. Unde hoc augurer, quaeris. Non quia affirmat ipse, quo mendacius nihil est, sed quia certum est Regulum esse facturum, quidquid fieri non oportet.

Objaśnienia

Regulus, -i; Regulus.

mannulus, -i; kucyk.

convenitur – ludzie schodzą się.

Tiberis, -is; Tyber.

CZEŚĆ III – WYPRAWOWANIE

Zadanie 6. (30 pkt)

„Nieśmiertelny Duchu Antyku, czysty ojciec piękności wielkiej i prawdziwej, zejdź ...”.

Na podstawie załączonego materiału literackiego i ikonograficznego oraz wiedzy własnej napisz, które greckie idee i tradycje antyczne stały się pierwowzorem nowożytnych igrzysk olimpijskich.

1. *Dyskobol*, rzymska kopia rzeźby Myrona

2. Pauzaniusz, *Wędrówka po Helladzie*, V,10,1; V,20,1; V,24,9 (przekład: Janina Niemirska-Pliszczyńska).

- a) Wiele rzeczy godnych podziwu można zobaczyć w Helladzie, o wielu takich można i usłyszeć. Lecz pod szczególną boską opieką pozostają misteria eleuzyńskie i igrzyska olimpijskie.
- b) Są tu inne jeszcze dary wotywnie: łożo niewielkie rozmiarem, bogato ozdobione kością słoniową, dysk Ifitosa, stół, na którym kładzie się wieńce przygotowane dla zwycięzców. Łoże podobno było zabawką Hippodamii. Dysk Ifitosa zawiera tekst zawieszenia broni ogłaszanego przez Elejczyków na czas igrzysk olimpijskich.
- c) Ze wszystkich posągów Zeusa ten, który stoi w buleuterionie, jest wykonany po to szczególnie, aby budził grozę u przestępców. Ma on przydomek Horkios, tj. Strzegący Przysięgi. Pioruny w obydwu rękach. Przy nim, nad pociętym w kawałki mięsem dzika, składają, wedle zwyczaju, przysięgę zawodnicy, ich ojcowie i bracia, że nie dopuszczą się żadnego przestępstwa na zawodach olimpijskich. A zawodnicy i to jeszcze potwierdzają przysięgą, że przez dziesięć miesięcy z rzędu ściśle i pod każdym względem przykładali się do ćwiczeń.

3. Spiridon Samara, *Hymn olimpijski* – utwór napisany na otwarcie Igrzysk w Atenach w 1896 roku (przekład: Nikos Chadzinikolau).***Hymn olimpijski***

Nieśmiertelny Duchu Antyku, czysty ojczy
piękności wielkiej i prawdziwej,
zejdź, zjaw się i zabłyśnij tu
w chwale twej ziemi i nieba.

Wznieć zapał godnych walk,
biegu, zapasów, rzutów,
uwieńcz świeżą gałązką ciała,
uczynj je żelaznym i szlachetnym.

Pola, góry i morza lśnią tobą
jak białoczerwona, ogromna świątynia,
do której, Nieśmiertelny Duchu Antyku,
biegnie twój czciciel, każdy naród.

4. Pierre de Coubertin, *Przysięga olimpijska* (złożona po raz pierwszy w 1920 roku)

W imieniu wszystkich zawodników przysięgam, że pragniemy stanąć do igrzysk olimpijskich we współzawodnictwie opartym na lojalności i poszanowaniu rządzących nimi przepisów oraz uczestniczyć w nich w duchu rycerskim dla honoru naszych krajów i dla chwały sportu.

5. Jarosław Iwaszkiewicz, *Ody olimpijskie* (1948)

Pomyślcie o szczęściu i wolności.
Bo tylko walką o dobro można wygrać dobro
i tylko poniżeniem zła można wywyżżyć dobro,
i tylko braterstwo ludów może wznieść na maszt
olbrzymią jak świat flagę olimpijską.

Weźcie się za ręce i śpiewajcie:
pax, pax, pax –
Na znak braterstwa ludów.

6. Robert Korzeniowski, Ateny 2004 r.

BRUDNOPIS